

С Т А Н О В И Щ Е

От: проф. д-р Виолета Людмилова Мутафчиева
професионално направление 3.8. Икономика
научна специалност „Икономика и управление (икономика на транспорта)“
УНСС

Относно: конкурс за **професор** по професионално направление 3.8.Икономика
научна специалност „Икономика и управление (управленско консултиране в туризма)“

1. Информация за конкурса

Конкурсът е обявен в катедра „Икономика на туризма“, факултет „Икономика на инфраструктурата“ на УНСС, съгласно Решение на АС № 4/07.07.2021 г. Публикуван е в Държавен вестник, брой 71 от 27.08.2021 г. Участвам в състава на Научното жури по конкурса, съгласно Заповед № 3058/26.10.2021 г. на Ректора на УНСС.

2.Кратка информация за кандидатите в конкурса

Единствен кандидат в конкурса е доц. д-р Мариана Кирилова Янева. През 1994 г. завършва висше образование в УНСС, специалност “МИО”.

От 1995г. до 1998 г. тя е била асистент, през периода 1998г.-2001 г. –старши асистент, а от 2001г. до 2008 г. –главен асистент.

През 2005 г. придобива научната степен доктор по научна специалност 05.02.18 “Икономика и управление на отрасли /туризъм”.

От 2008 г. д-р Янева е доцент по научната специалност 05.02.18 “Икономика и управление /екскурзоводско обслужване”.

Доц. д-р Янева е утвърден експерт и консултант в редица организации в областта на туризма. Взела е участие в 28 научни журита за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности.

Следва да се отбележи, че била гост-преподавател в Universite Litorale Cote / ULCO /, Дункерк, Франция. Преподавала е в Стопанска академия “Д. А. Ценов” - Свищов, в Нов български университет, в Колежа по икономика и администрация – Пловдив, както и във Висшето училище по застраховане и финанси.

Доц. Д-р Янева е била ръководител на четири успешно реализирани университетски проекта, както и на един научноизследователски проект по фонд “Научни изследвания”. Взела е участие като експерт в три успешно завършени международни научни проекта.

Следва да се отбележи, че доц. д-р Янева е ръководител на петима успешно защитили докторанта. Освен това, от 2002 г. досега тя е член на Факултетния съвет към факултет “Икономика на инфраструктурата”, УНСС. Член е на Факултетната комисия за осигуряване и оценяване на качеството към същия факултет.

3. Изпълнение на изискванията за заемане на академичната длъжност

3.1. Изпълнение на количествените изисквания

Анализът на картата за изпълнение на количествените изисквания за заемане на академичната длъжност „професор“ в УНСС показва, че кандидатът в конкурса изцяло покрива задължителните условия по ЗРАСРБ, както и допълнителните изисквания на УНСС, съгласно ЗРАСРБ и ППЗРАСРБ. По-конкретно следва да се отбележи, че доц. д-р Мариана Янева е постигнала *3024,9 точки, при изискуем минимален праг 620 точки.*

3.2.Изпълнение на качествените изисквания

На основата на данните в представената карта за изпълнение на качествените изисквания за заемане на академичната длъжност „професор“ може да се направи извод , че кандидатът в конкурса покрива критериите, приети от УНСС.

На свое редовно заседание от 19.05. 2021 г. Съветът по хабилитация на УНСС единодушно е дал положително становище за потенциалния кандидат в конкурса доц. д-р Мариана Янева (Протокол № 2). Въз основа на това е предложил на катедра „Икономика на туризма“ да инициира обявяването на конкурс за заемане на академичната длъжност „професор“ по професионално направление 3.8. Икономика, научна специалност „Икономика и управление (управленско консултиране в туризма)“. Членовете на Факултетния съвет към факултет „Икономика на инфраструктурата“, както и на Академичния съвет, единодушно са гласували за обявяването на конкурса.

4. Оценка на учебно-преподавателската дейност

Доц. д-р Мариана Янева започва работа като преподавател, след като придобива ОНС „доктор“ през 2006 г. Тя провежда лекции и упражнения пред студенти от ОКС „Бакалавър“ и ОКС „Магистър“ в УНСС . По-конкретно следва да се отбележи обучението, което доц. Янева провежда по дисциплините: „Основи на туризма“, „Туристически дестинации“, „Екскурзоводско обслужване“, „Пъблик рилейшънс в туризма“, „Туроператорска и агентска дейност“, „Управленско консултиране в туризма“, „Туристически борси“, „Маркетинг в туризма“, „Международен туризъм“, „Пъблик рилейшънс в международния туризъм“, „Управленско консултиране на туроператорския бизнес“, „Планиране и управление на туристически дестинации“, „Управленско консултиране в международния туризъм“, „Управление на човешките ресурси в туризма“, „Управление на проекти в туризма“, „Транспортно обслужване в туризма“, „Дигитализация и информационни системи в международния туризъм“, „Предприемачество в туризма“.

За обезпечаване на учебния процес по преподаваните дисциплини в областта на икономиката на туризма доц. д-р Янева е разработила актуални учебни програми.

Всичко това ми дава основание да направя извод, че доц. д-р Янева притежава достатъчен преподавателски опит и е подготвена за заемане на академичната длъжност „професор“ по обявения конкурс.

5. Кратка характеристика на представените научни трудове

1.	МОНОГРАФИИ	12
----	------------	----

	1. Хабилитационен труд – монография 2. Публикувана монография, която не е представена като основен хабилитационен труд 3. Публикувана глава от колективна монография 4. Публикувана книга на базата на защитен дисертационен труд за присъждане на ОНС „доктор“ /3 САМОСТОЯТЕЛНИ И 9 В СЪАВТОРСТВО/	1 2 8 1	
II.	УНИВЕРСИТЕТСКИ УЧЕБНИК / 4 САМОСТОЯТЕЛНИ И 3 В СЪАВТОРСТВО/		7
III.	СТУДИИ / 2 В СЪАВТОРСТВО/		2
IV.	СТАТИИ 1. Статии, публикувани в научни списания, реферирани и индексирани в Scopus и/или Web of Science / 2 САМОСТОЯТЕЛНИ/ 2. Статии, публикувани в научни списания, реферирани и индексирани в други международни бази данни с научна информация / 2 САМОСТОЯТЕЛНИ и 4 В СЪАВТОРСТВО/ 3. Статии, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране и редколегия /12 САМОСТОЯТЕЛНИ и 6 В СЪАВТОРСТВО /	2 6 18	26
V.	ДОКЛАДИ 1. Доклади, публикувани в сборници от научни конференции, проведени в чужбина организирани от международни научни или професионални организации / 6 В СЪАВТОРСТВО / 2. Доклади, публикувани в сборници от научни конференции с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове в България / 7 САМОСТОЯТЕЛНИ и 8 В СЪАВТОРСТВО /	6 15	21
VI.	ПРОЕКТИ ¹ 1. Университетски 2. Национален 3. Международен	8 4 1 3	
	ОБЩ БРОЙ ПУБЛИКАЦИИ / 40 НА БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И 28 НА АНГЛИЙСКИ ЕЗИК/		68

Следва да се отбележат и задълбочените авторски изследвания в научните публикации на доц.д-р Янева. В тях се разглеждат проблеми, свързани със световните процеси в сферата на икономиката на туризма, пряко свързани с управленското консултиране в тази област.

6. Синтезирана оценка на основните научни и научно-приложни приноси

Представените за рецензиране научни трудове отразяват актуални и значими проблеми на туристическия бизнес и управленското консултиране на туризма. Публикациите могат условно да се класифицират в следните *тематични направления*:

1. Управленско консултиране в туризма (№№ 1; 3.1; 4.1; 4.8; 5.7; 9.1; 9.3; 9.6; 9.8; 9.10; 11.1; 11.14)
5. Туроператорска, турагентска и екскурзоводска дейност (№№ 2; 3.2; 4.3; 4.4; 4.7; 5.1; 5.2; 5.3; 5.4; 5.5; 8.3; 9.2; 9.9; 9.11; 10.3; 11.6; 11.7)
6. Управление и популяризиране на туризма, туристическите продукти и дестинациите (№№ 4.2; 4.5; 4.6; 5.6; 7.1; 7.2; 8.1; 8.2; 9.4; 9.5; 9.7; 9.12; 9.13; 9.14; 9.15; 9.18; 10.1; 10.4; 11.2; 11.3; 11.4; 11.8; 11.9; 11.10; 11.15)
7. Продуктова специализация в туризма /специализирани видове туризъм/ (№№ 6.1; 6.2; 8.4; 8.5; 8.6; 9.16; 9.17; 10.2; 10.5; 10.6; 11.5; 11.11; 11.12; 11.13)

4. Научно-приложни приноси

В научните трудове се изследват различни аспекти, предизвикателства, възможности и проблеми в областта на управлението на туризма, туристическите дестинации и продукти чрез консултантски проекти и решения. По тематични направления, изследваните въпроси са, както следва:

- **1. Управленско консултиране в туризма**

Изследвани са въпросите, свързани с измеренията на консултантския бизнес и приложението му в туризма. Специален акцент е поставен върху дейността, спецификата и технологията на управленското консултиране, консултантските проекти, приложението на консултантските проекти при управлението на дестинациите, в технологията на туроператорската дейност, както при анализа на тенденциите в развитието на туризма.

- **Туроператорска, турагентска и екскурзоводска дейност**

Дефинирани са ключови проблеми на теорията и практиката на туроператорска,

турагентска и екскурзоводска дейност. Изследвани са технологията, организацията и управлението на туристическите агенции, спецификата в продуктовото им предлагане, обслужването на туристите по време на организирано туристическо пътуване от представител на туроператор.

- **Управление и популяризиране на туризма, туристическите продукти и дестинациите**

Определени са особеностите на туристическия пазар и туристическите дестинации. Маркетинговото управление на туризма свързано с идентифицирането на имидж на дестинация, на туристически район и туристически обект се проучва и извеждат добри практики с насоки за тяхното интегриране в България. Вниманието се фокусира и върху моделите за управление на туристическите дестинации в условия на устойчивост, както и в ситуации на криза. Проучено е управлението на туризма на различни равнища, както и са разписани препоръки за популяризиране на продукти и дестинации.

3.4. Продуктова специализация в туризма /специализирани видове туризъм

Анализирани са възможностите за продуктова специализация в различни туристически райони спрямо спецификата на ресурсната осигуреност, както и спрямо диференциацията на различни туристически обекти.

Акцентирано е върху изследването на конкретни специализирани видове туризъм, които се считат за приоритетни за развитието на туристическите райони в България от гледна точка на целогодишното им потребление и спрямо новите тенденции на туристическото потребление. В тази насока по-специално място са намерили проучванията и анализа на продуктите по здравен туризъм, продуктите по делови туризъм, както и продуктите свързани с развлеченията и изживяванията. На тази основа са разработени концепции и модели за тяхното управление.

7. Критични бележки и препоръки

Нямам критични бележки към кандидата в конкурса. Бих искала да направя препоръка в бъдеще да се включи активно при разработването на национални и международни научни проекти, свързани с управлението на консултирането в областта на туризма.

8. Заключение

Като заключение, изразявам положително становище относно представената кандидатура за заемане на академичната длъжност „професор“ от доц.д-р Мариана Янева. Считам, че тя отговаря на критериите на Закона за развитието на академичния състав в Република България, на Правилника за неговото прилагане, на Правилника за провеждането на конкурси за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности на УНСС и на Правилника за учебната дейност на УНСС. Във връзка с това предлагам на Уважаемото научно жури да присъди академичната длъжност „професор“ по професионално направление 3.8. Икономика, научна специалност “Икономика и управление (управленско консултиране в туризма) “ на доц. д-р Мариана Кирилова Янева.

София,
30.11.2021 г.

Член на научното жури:
(проф. д-р Виолета Мутафчиева)

O B S E R V A T I O N

By: Prof. Dr. Violeta Lyudmilova Mutafchieva
Professional Direction 3.8. Economics
Scientific Specialty “Economics and Management (Economics of Transport)”
UNWE

Regarding: Competition for acquisition of the Academic Position of **Professor** along professional direction 3.8. Economics, scientific specialty “Economics and Management (Management Consulting in Tourism)”

2. Information about the competition

The competition is announced in the “Economics of Tourism” department, “Economics of Infrastructure” faculty, UNWE, in accordance with AC Resolution № 4/07.07.2021. It is published in the State Gazette, issue 71, on 27.08.2021. I am a member of the Scientific Jury overseeing the competition, in accordance with Order № 3058/26.10.20201 by the Rector of the UNWE.

2. Brief information about the candidates participating in the competition

The only participant in the competition is Associate Professor Dr. Mariana Kirilova Yaneva. In 1994 she graduated at the UNWE, specialty “IER”.

She has worked as Assistant during the 1995-1998 period, Senior Assistant during the 1998-2001 period, and Chief Assistant during the 2001-2008 period.

In 2005 she acquired the academic degree of Doctor along scientific specialty 05.02.18 “Economics and Management of Industries/Tourism”.

Since 2008 Dr. Yaneva has been an Associate Professor along scientific specialty 05.02.19 “Economics and Management / Tour Guide Service”.

Associate Prof. Dr. Yaneva is an established expert and consultant in a number of organizations in the field of tourism. She has taken part in 28 scientific juries for acquisition of academic degrees and academic positions.

It should be noted that she has been a guest teacher at Universite Litorale Cote /ULCO/, Dunkirk, France. She has taught at the “D.A. Tsenov” Academy of Business – Svishtov, the New Bulgarian University, the College of Economics and Administration – Plovdiv, as well as the Higher Education School of Insurance and Finances.

Associate Prof. Dr. Yaneva has been a leader of four successfully realized university projects, as well as a member of one research project along the “Scientific Research” fund. She has taken part as an expert in three successfully completed international scientific projects.

It should be noted that Associate Professor Dr. Yaneva has been a director of studies for five PhD candidates who have successfully defended their theses. Additionally, she has been a

member of the Faculty Council at the “Economics of Infrastructure” faculty, UNWE, since 2002. She is a member of the Faculty Commission for Quality Assurance and Assessment at the same faculty.

3. Fulfillment of the requirements for acquisition of the academic position

3.1. Fulfillment of the quantitative requirements

The analysis of the card for fulfillment of the quantitative requirements for acquisition of the academic position of “Professor” at the UNWE shows that the candidate participating in the competition fully covers the mandatory conditions along the LDASRB, as well as the additional requirements of the UNWE, in accordance with the LDASRB and the RILDASRB. More specifically, it should be noted that Associate Prof. Dr. Mariana Yaneva has scored a total of *3024,9 points; for reference, the minimal threshold is 620 points.*

6.2. Fulfillment of the qualitative requirements

Based on the data in the presented card for fulfillment of the qualitative requirements for acquisition of the academic position of “Professor”, it can be inferred that the candidate participating in the competition fulfills the criteria adopted by the UNWE.

At its regular session on 19.05.2021 the UNWE’s Habilitation Council has unanimously expressed a positive opinion regarding the potential candidate participating in the competition – Associate Prof. Dr. Mariana Yaneva (Protocol № 2). On this basis, the Council has proposed that the “Economics of Tourism” department initiate the announcement of a competition for acquisition of the academic position of “Professor” along professional direction 3.8. Economics, scientific specialty “Economics and Management (Management Consulting in Tourism)”. The members of the Faculty Council at the “Economics of Infrastructure” faculty, as well as the members of the Academic Council, have voted unanimously for the announcement of the competition.

7. Evaluation of teaching activities

Associate Prof. Dr. Mariana Yaneva began work as Assistant in 1995, subsequently acquiring the ESD of “Doctor” in 2006. She holds lectures and seminars for students applying for the “Bachelor” EQD and “Master” EQD at the UNWE. More specifically, it should be taken into account that Associate Prof. Dr. Yaneva conducts training on the following subjects: “Basics of Tourism”, “Tourist Destinations”, “Tour Guide Service”, “Public Relations in Tourism”, “Tour Operator and Tour Agent Activities”, “Management Consulting in Tourism”, “Tourist Markets”, “Marketing in Tourism”, “International Tourism”, “Public Relations in International Tourism”, “Management Consulting in the Tour Operator Business”, “Planning and Management of Tourist Destinations”, “Management Consulting in International Tourism”, “Management of Human Resources in Tourism”, “Management of Projects in Tourism”, “Transport Service in Tourism”, “Digitalization and Information Systems in International Tourism”, “Entrepreneurship in Tourism”.

In order to support the learning process for the subjects taught in the field of Economics of Tourism, Associate Prof. Dr. Yaneva has developed topical curricula.

The entirety of the aforementioned data gives me reason to infer that Associate Professor Dr. Yaneva possesses sufficient teaching experience and is fully prepared to acquire the academic position of “Professor” in accordance with the announced competition.

8. Brief characterization of the presented scientific works

I.	TREATISES 8. Habilitation paper - treatise 9. Published treatise not presented as a fundamental habilitation paper 10. Published chapter from a collective treatise 11. Published book on the basis of a dissertation work defended for the acquisition of the "Doctor" ESD /3 INDEPENDENT and 9 IN JOINT AUTHORSHIP/	1 2 8 1	12
II.	UNIVERSITY TEXTBOOK /4 INDEPENDENT and 3 IN JOINT AUTHORSHIP/		7
III.	STUDIES /2 IN JOINT AUTHORSHIP/		2
IV.	ARTICLES 5. Articles published in scientific journals, referred and indexed in Scopus and/or Web of Science /2 INDEPENDENT/ 6. Articles published in scientific journals referred and indexed in other international databases with scientific information /2 INDEPENDENT and 4 IN JOINT AUTHORSHIP/ 7. Articles published in un-referred journals with scientific review and editorial boards /12 INDEPENDENT and 6 IN JOINT AUTHORSHIP/	2 6 18	26
V.	REPORTS 3. Reports published in collections of scientific conferences held abroad , organized by international scientific or professional organizations /6 IN JOINT AUTHORSHIP/ 4. Reports published in collections of scientific conferences with scientific review or published in redacted collective volumes in Bulgaria /7 INDEPENDENT and 8 IN JOINT AUTHORSHIP/	6 15	21
VI.	PROJECTS ¹ 4. University 5. National 6. International	4 1 3	8
	TOTAL NUMBER OF PUBLICATIONS /40 IN BULGARIAN, 28 IN ENGLISH/		68

The in-depth author's research in Associate Prof. Dr. Yaneva's scientific publications should be noted as well. Said publications examine problems related to global processes in the field of Economics of Tourism, directly related to management consulting in this field.

9. Synthesized evaluation of the main scientific and scientific-and-applied results

The scientific papers presented for review reflect topical and significant problems of the tourist business and management consulting in tourism. The publications can be conditionally classified in the following *thematic strands which also correspond with specific achieved results (The numeration listed below is in accordance with the summarized List of publications the candidate has presented)*:

1. Management consulting in tourism (№№ 1; 3.1; 4.1; 4.8; 5.7; 9.1; 9.3; 9.6; 9.8; 9.10; 11.1; 11.14)
12. Tour operator, tour agent and tour guide activities (№№ 2; 3.2; 4.3; 4.4; 4.7; 5.1; 5.2; 5.3; 5.4; 5.5; 8.3; 9.2; 9.9; 9.11; 10.3; 11.6; 11.7)
13. Managing and popularizing tourism, tourist products and destinations (№№ 4.2; 4.5; 4.6; 5.6; 7.1; 7.2; 8.1; 8.2; 9.4; 9.5; 9.7; 9.12; 9.13; 9.14; 9.15; 9.18; 10.1; 10.4; 11.2; 11.3; 11.4; 11.8; 11.9; 11.10; 11.15)
14. Product specialization in tourism /specialized types of tourism/ (№№ 6.1; 6.2; 8.4; 8.5; 8.6; 9.16; 9.17; 10.2; 10.5; 10.6; 11.5; 11.11; 11.12; 11.13)

8. **Scientific-and-applied contributions**

The scientific papers study various aspects, challenges, opportunities and problems in the field of tourism management, tourist destinations and products through consultancy projects and decisions. I accept the candidate's contributions, presented in the respective check up. The achieved contributions can be summarized in four groups:

- **Management consulting in tourism**

The questions related to the dimensions of the consulting business and its application in tourism are examined. Special emphasis is placed on the activity, specificity and technology of management consulting and consultancy projects. The consultancy projects in the management of destinations, the technology of tour operator activity, as well as the trends in the development of tourism are analyzed.

- **Tour operator, tour agent and tour guide activities**

Key issues in the theory and practice of tour operator, tour agent and tour guide activities have been defined. The technology, organization and management of travel agencies have been studied. The specificity in the product offering of tour operators, as well as the servicing of tourists during organized tourist trips accompanied by representatives of tour operators has been outlined.

- **Managing and popularizing tourism, tourist products and destinations**

The peculiarities of the tourist market and tourist destinations have been outlined. Concepts regarding marketing management in tourism related to identifying a destination's

image are studied. Tourist areas in Bulgaria and leading tourist sites in the world are analyzed, and good practices with guidelines for their integration in Bulgaria are outlined. Models for management of tourist destinations in conditions of sustainability, as well as crisis situations, have also been taken into considerations. Tourism management has been studied at various levels and recommendations for popularizing products and destinations have been signed.

- **Product specialization in tourism / specialized types of tourism**

The possibilities for product specialization in various tourist areas in relation to the specificity of resource assurance as well as the differentiation of various tourist sites have been analyzed. Emphasis has been placed on the study of specific specialized types of tourism which are considered a priority for the development of tourist areas in Bulgaria from the perspective of their year-round consumption and in comparison to the new trends in tourist consumption. In that regard, the research and analysis of health tourism products, business tourism products, as well as products involving entertainment and experiences have found a more special place. This has served as a basis for the development of concepts and models for their management.

9. Critical notes and recommendations

I have no critical notes for the candidate participating in the competition. I would like to recommend that in the future the candidate take active participation in the development of national and international scientific projects related to management consulting in the field of tourism.

10. Conclusion

In conclusion, I express a positive opinion regarding the candidature for acquisition of the academic position of “Professor” presented by Associate Prof. Dr. Mariana Yaneva. I find it to be in accordance with the criteria in the Law for the Development of Academic Staff in the Republic of Bulgaria, the Regulations for its implementation, the Regulations for Holding Competitions for Acquisition of Academic Degrees and Academic Positions at the UNWE, as well as the Regulations for Learning Activities at the UNWE. In that regard, I propose that the Esteemed Scientific Jury award the academic position of “Professor” along professional direction 3.8. Economics, scientific specialty “Economics and Management (Management Consulting in Tourism)” to Associate Prof. Dr. Mariana Kirilova Yaneva.

Sofia,
30.11.2021

Member of the scientific jury:
(Prof. Dr. Violeta Mutafchieva)